

RESOLUCIÓ IFE/.../2023, de de, per la qual s'obre la convocatòria per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, als ajuntaments, els consells comarcals i les mancomunitats de municipis per finançar les despeses derivades d'accions per a la prevenció de les violències masclistes per als exercicis 2023 i 2024 (ref. BDNS).

Atesa l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, als ajuntaments, els consells comarcals i les mancomunitats de municipis per finançar les despeses derivades d'accions per a la prevenció de les violències masclistes (DOGC núm. 9009, de 28 de setembre);

Atesa la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que regula i garanteix la transparència de l'activitat pública i el dret d'accés de les persones a la informació i la documentació públiques;

Atesa la Llei 13/2008, de 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern;

D'acord amb el Decret 184/2022, de 10 d'octubre, de denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitza el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya;

D'acord amb el Decret 134/2022, de 19 de juliol, de reestructuració del Departament d'Igualtat i Feminismes;

Atesa la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, i el Reglament que la desplega, aprovat pel Reial decret 887/2006, que, pel seu caràcter bàsic, tenen afectacions sobre les normes reguladores de les bases de les subvencions que elabora l'Administració de la Generalitat de Catalunya;

Atès el que disposen el Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, i la Llei 1/2021, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022, modificat per la Llei 3/2023, de 16 de març, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic per al 2023;

Atesa l'Ordre ECO/172/2015, de 3 de juny, sobre les formes de justificació de subvencions;

Atesa la Resolució IFE/2479/2023, de 5 de juliol, de modificació de la Resolució IFE/3103/2021, de 15 d'octubre, de delegació de competències de la persona titular del Departament d'Igualtat i Feminismes en les persones titulars de diversos òrgans del Departament, i de la Resolució IFE/889/2022, de 28 de març, de modificació de la Resolució IFE/3103/2021, de 15 d'octubre, mitjançant la qual es delega a la secretària general del Departament la resolució de la convocatòria de subvencions i ajuts públics, en l'àmbit de la Secretaria de Feminismes;

Atès l'Acord del Govern de data 19 de setembre de 2023, pel qual s'autoritza el Departament d'Igualtat i Feminismes a realitzar despeses amb càrrec a pressupostos d'exercicis futurs;

Fent ús de les atribucions que em confereix la legislació vigent,

Resolc:

1. Obrir la convocatòria per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, als ajuntaments, els consells comarcals i les mancomunitats de municipis per finançar les despeses derivades d'accions per a la prevenció de les violències masclistes per als exercicis 2023 i 2024.
2. L'objecte, la tramitació, la resolució i l'atorgament de les subvencions que preveu aquesta convocatòria, així com les condicions, els criteris de valoració, els requisits de participació i la documentació que cal aportar, es regeixen per l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre.
3. El termini de presentació del formulari de sol·licitud, junt amb els annexos corresponents que l'acompanyen, comença des del dia de la publicació d'aquesta resolució al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya i acaba a les 15:00 hores del divendres 27 d'octubre de 2023.
4. Les sol·licituds de subvenció, una per ens local, amb les actuacions previstes, així com amb la documentació annexa preceptiva, d'acord amb el que preveu la base 10 de l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre, i també la resta de tràmits associats al procediment de concessió d'aquestes subvencions i la justificació corresponent, les ha de formalitzar i trametre el representant legal de l'ens local. La presentació d'aquesta documentació s'ha de realitzar mitjançant l'Extranet de les Administracions Catalanes, el portal EACAT (www.eacat.cat), dins els terminis corresponents, d'acord amb els models normalitzats, d'ús obligatori, disponibles juntament amb la informació de tot el tràmit al mateix portal EACAT. Aquests documents es consideren presentats a l'Administració de la Generalitat de Catalunya quan es registren els formularis específics a l'EACAT.

En cas que es produeixi una interrupció no planificada en el funcionament de la plataforma EACAT de tramitació durant l'últim dia establert per a la realització del tràmit corresponent, aquest es podrà dur a terme durant els tres dies hàbils consecutius des de la plataforma afectada.

En cas que la sol·licitud o el tràmit es presentin mitjançant altres formularis, es consideraran no presentats, d'acord amb l'article 16.8 en relació amb els articles 66.6 i 68.4, tots ells de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i, per tant, la data a partir de la qual es considerarà que s'ha presentat la sol·licitud o el tràmit és la data d'entrada del formulari específic que s'ha assenyalat.

5. L'import màxim que es destina als projectes subvencionables en aquesta convocatòria és de 7.356.698,94 euros, segons el detall següent:

Partida pressupostària	Codi finalista	2023	2024	Total
IFE0301 D/460000100/316E/0000	---	693.350,92	2.207.009,68	2.900.360,60
IFE0301 D/460000100/316E/0062	FPACTEV_G	4.142.338,34	0,00	4.142.338,34
IFE0301 D/460000100/316E/0000	FPACTEV_G	314.000,00	0,00	314.000,00
TOTAL		5.149.689,26	2.207.009,68	7.356.698,94

Es pot sol·licitar fins a un 100% del cost del projecte, d'acord amb el pressupost presentat.

En cas que el projecte no obtingui el total de l'import sol·licitat, la resta del cost de l'acció subvencionada anirà a càrrec de l'entitat beneficiària, amb fons propis o amb càrrec a altres fons de finançament.

La concessió de les subvencions queda condicionada a l'existència de crèdit adequat i suficient en el pressupost del Departament d'Igualtat i Feminismes en el moment de la resolució de concessió.

6. L'import del crèdit inicial disponible de la convocatòria es pot ampliar en un 25% amb càrrec a la mateixa partida del pressupost del Departament d'Igualtat i Feminismes, d'acord amb la normativa vigent.

L'efectivitat d'aquest increment està condicionada a la disponibilitat del crèdit en el moment anterior a la resolució de la concessió de la subvenció.

En qualsevol cas, s'ha de publicar al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* la declaració dels crèdits efectivament disponibles abans de la resolució de la concessió.

7. Els òrgans competents per a l'ordenació i la instrucció del procediment de concessió i denegació de les subvencions objecte d'aquesta convocatòria són els establerts a la base 13 de l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre: l'ordenació i la instrucció del procediment de concessió de les subvencions correspon a la Direcció General per a l'Erradicació de les Violències Masclistes del Departament d'Igualtat i Feminismes i la resolució de la convocatòria correspon a la persona titular de la Secretaria General del Departament d'Igualtat i Feminismes.

8. A partir de la publicació de la resolució definitiva de la concessió de subvencions, s'iniciarà la tramitació del document d'obligació de la bestreta del 70% de l'import atorgat.

Per a la bestreta no s'exigiran garanties, d'acord amb l'article 42.2 del Reial decret 887/2006, atès que la naturalesa de les actuacions subvencionades i les característiques especials de les entitats beneficiàries així ho justifiquen.

Es tramitarà el pagament dels fons restants un cop presentada la justificació econòmica i verificada la correcta aplicació d'aquests fons, d'acord amb la base 21 de l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre.

9. El termini màxim d'execució de les actuacions objecte d'aquestes subvencions és de 21 mesos dins del període d'execució comprès entre l'1 de gener de 2023 i el 30 de setembre de 2024.

No s'admetran les sol·licituds de subvencions per a projectes de durada superior a 21 mesos i/o previstos de realitzar fora del període d'execució establert.

10. D'acord amb la base 12 de l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre, és requisit necessari per poder ser beneficiari de la subvenció que el projecte obtingui una puntuació mínima de 50 punts. Una puntuació inferior implica la denegació de la subvenció.

Així mateix, en el cas que la dotació econòmica màxima destinada a la corresponent convocatòria fos insuficient per atendre totes les sol·licituds amb projectes amb una puntuació superior a 50 punts, els imports proposats a atorgar s'ajustaran a la disponibilitat de crèdit.

11. Les subvencions atorgades s'han de justificar d'acord amb el que estableix la base 21 de l'Ordre IFE/220/2023, de 22 de setembre.

El termini de presentació de la documentació justificativa s'inicia a les 0.00 hores del primer dia hàbil del mes d'octubre de 2024 i acaba a les 15.00 hores de l'últim dia hàbil del mes d'octubre del mateix any.

L'òrgan concedent pot atorgar una ampliació d'aquest termini, que no n'excedeixi la meitat, sempre que no es perjudiquin drets de terceres persones.

12. El termini màxim per emetre i notificar la resolució és de sis mesos a comptar de la data de publicació de la convocatòria. Transcorregut aquest termini, si no s'ha dictat i notificat una resolució expressa, la sol·licitud s'entén desestimada per silenci administratiu, d'acord amb el que estableixen l'article 55.1.a) de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, i l'article 25 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre.

13. La resolució s'ha de notificar mitjançant la publicació al Tauler electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (<http://tauler.gencat.cat>), sens perjudici que es puguin utilitzar addicionalment altres mitjans electrònics, i contindrà la via de recurs que correspongui. Aquesta publicació substitueix la notificació individual i té els mateixos efectes.

14. Contra la resolució de concessió i denegació dels ajuts de la persona titular de la Secretaria General, que no exhaureix la via administrativa, es pot interposar un recurs d'alçada davant la persona titular del Departament d'Igualtat i Feminismes, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la notificació de la resolució, sens perjudici que se'n pugui interposar qualsevol altre que es consideri adient, de conformitat amb el que preveuen l'article 76 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, i els articles 112.1, 121 i 122 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

15. D'acord amb el que disposa l'article 15 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, al final de l'exercici s'ha de donar publicitat als atorgaments de les subvencions a l'apartat d'ajuts i subvencions atorgats del web del Departament d'Igualtat i Feminismes (<https://igualtat.gencat.cat/ca/tramits/>) i al Tauler electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (<http://tauler.gencat.cat>).

16. D'acord amb els articles 18 i 20.8 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, s'ha de donar publicitat de la informació sobre les convocatòries i les resolucions de concessió de subvencions mitjançant la Base de dades nacional de subvencions (BDNS).

17. La publicació de la convocatòria es fa efectiva amb la tramesa de la informació que s'exigeix al Registre d'ajuts i subvencions de Catalunya, d'acord amb l'article 96 bis del Text

refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, i mitjançant la Base de dades nacional de subvencions.

18. L'aprovació d'aquest acte implica l'autorització a les unitats administratives perquè comptabilitzin l'autorització de la despesa en el sistema corporatiu GECAT.

Contra aquesta Resolució de convocatòria, que exhaureix la via administrativa, els ens locals interessats poden interposar un recurs contenciós administratiu, d'acord amb l'article 10.1.a) de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà que es publiqui al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Amb caràcter previ i potestatiu, els ens locals interessats poden interposar un recurs de reposició contra aquesta Resolució de convocatòria, d'acord amb el que disposen els articles 123 i 124 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i l'article 77 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, davant la persona titular del Departament d'Igualtat i Feminismes, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà que es publiqui al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

P. d. (Resolució IFE/2479/2023, de 5 de juliol, de modificació de la Resolució IFE/3103/2021, de 15 d'octubre, de delegació de competències de la persona titular del Departament d'Igualtat i Feminismes en les persones titulars de diversos òrgans del Departament, i de la Resolució IFE/889/2022, de 28 de març, de modificació de la Resolució IFE/3103/2021, de 15 d'octubre)

Georgina Oliva i Peña
Secretària general

ANNEX

Estàndards per al disseny i la implementació de polítiques de prevenció de les violències masclistes en l'àmbit local, per a la subvenció, en règim de concurrència competitiva, als ajuntaments, els consells comarcals i les mancomunitats de municipis per finançar les despeses derivades d'accions per a la prevenció de les violències masclistes per als exercicis 2023 i 2024

1. Introducció

Aquest document és l'annex a la convocatòria de subvenció, en règim de concurrència competitiva, als ajuntaments, els consells comarcals i les mancomunitats de municipis per finançar les despeses derivades d'accions per a la prevenció de les violències masclistes per als exercicis 2023 i 2024. Descriu les activitats objecte de subvenció i els estàndards a seguir per dissenyar-les i implementar-les.

Els *estàndards* són aquelles característiques d'enfocament, continguts, metodologia i organització que han de tenir les actuacions de prevenció de les violències masclistes per tal de produir la màxima transformació feminista. Són els mínims exigibles.

Hi ha diferents tipus d'estàndards. Els *estàndards transversals* són aquells que han de complir totes les activitats de prevenció que utilitzin alguna de les eines descrites en aquest annex per garantir la diligència deguda dels ens locals beneficiaris. Els *estàndards específics*, en canvi, són elements de compliment obligatori ajustats a cada eina. El estàndards específics s'acompanyen de *recomanacions*, també específiques per a cada eina, que són indicacions orientades a atorgar més qualitat a l'acció desenvolupada però no obligatòries.

Totes les activitats objecte de subvenció han d'orientar-se a assolir almenys un dels objectius descrits a continuació, que permeten avançar en la transformació social feminista, i han de mantenir sempre coherència amb la resta. Les actuacions han de determinar clarament també l'àmbit en què intervenen i han de seguir els estàndards descrits en aquest annex, tant transversals com específics de cada eina.

2. Objectius de la prevenció de les violències masclistes

La prevenció de les violències masclistes, des d'un punt de vista transformador, es concreta en els següents cinc objectius a desenvolupar pels poders públics de manera simultània (figura 1). Hi ha una forta interconnexió entre els objectius, i la consecució d'uns implica el treball per assolir-ne els altres.

Figura 1. Objectius de la prevenció

Abreviació	Objectiu	Definició
MANDATS DE GÈNERE	Desnaturalitzar els mandats de gènere i les falses creences sobre les violències masclistes	Desconstrucció, a través de la capacitat crítica, dels mandats de gènere i dels mites sobre les violències masclistes, els agressors i les víctimes. Inclou l'ampliació dels imaginaris al voltant del gènere, les sexualitats i les relacions de gènere a través del treball individual, grupal, comunitari, organitzatiu i institucional.

COMPROMÍS COMUNITARI	Enfortir el compromís i la proactivitat comunitària amb la lluita contra les violències masclistes	A través de dotar d'agència i recursos les comunitats, es vol potenciar les xarxes comunitàries (veïnatge, teixit associatiu, famílies), atès que tenen un gran potencial preventiu i permeten trencar la individualització de les respostes i l'aïllament a què s'exposen les supervivents.
TRANSFORMACIÓ D'ESPAIS	Potenciar que les dones de totes les edats es facin seus els espais físics, virtuals i simbòlics	Per tal que les dones sentin seus tots els espais físics, virtuals i simbòlics en igualtat de condicions que la resta de la població, s'ha de dificultar l'exercici de les violències masclistes en aquests espais, sense que això signifiqui la pèrdua de drets i llibertats per part de cap dona. Es tracta de transformar els espais físics i virtuals i també de facilitar que les dones adoptin mecanismes d'autoprotecció quan sigui necessari.
DETECCIÓ I ACCÉS A SERVEIS	Facilitar l'autoidentificació i la detecció de les violències masclistes i l'accés a la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes (XAVM)	És cabdal que les supervivents de violència masclista autoidentifiquin la problemàtica i que els poders públics i les comunitats detectin aquestes situacions amb més agilitat. També resulta imprescindible millorar l'accés a la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes (XAVM), mitjançant la difusió d'informació amb accessibilitat i a l'abast de tothom.
CURA	Promoure la cura comunitària davant les violències masclistes	Després de situacions de violència masclista amb impacte comunitari, els poders públics han d'oferir recursos per a la reparació col·lectiva. Aquestes actuacions són també altament preventives, perquè limiten la naturalització de les violències masclistes i l'expansió del terror sexual.

3. Coordinació i planificació de la prevenció de les violències masclistes en l'àmbit local

La Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes (CNVM) és el màxim òrgan de coordinació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per impulsar, fer el seguiment i avaluar les polítiques i actuacions que duen a terme els departaments de la Generalitat i els seus organismes públics adscrits, impulsar el treball en xarxa de tots els agents que intervenen davant les violències masclistes, així com fomentar la participació i col·laboració d'aquests amb les entitats i òrgans de la societat civil que treballen en aquest àmbit.

La CNVM s'articula territorialment mitjançant els *circuits territorials d'abordatge de les violències masclistes* (CTAVM), que poden ser supracomarçals, comarçals o municipals. Aquests són els responsables de vetllar per la correcta implementació i avaluació de les polítiques d'abordatge de les violències masclistes al territori corresponent. Cada circuit ha de comptar amb un *protocol territorial* d'abordatge de les violències masclistes, que ha d'estar adaptat i actualitzat segons el Protocol marc, per coordinar la resposta dels diferents agents i serveis públics quan un cas de violència masclista és detectat o comunicat. Tant els protocols com els circuits territorials tenen com a objectiu garantir un abordatge intersectorial i integral de tots els àmbits i formes de violència masclista a través de diferents eines per fer efectiva la coordinació i la planificació de les actuacions, com es detalla a continuació.

3.1. Grups de treball sobre prevenció dels circuits territorials

La primera eina per organitzar la prevenció són els *grups de treball (GT) sobre prevenció*, que centren la seva tasca en l'anàlisi, l'impuls i l'acompanyament de les accions i estratègies preventives de violències masclistes desenvolupades al territori. A mode orientatiu, els GT han de respondre als objectius següents:

- Conèixer i analitzar la realitat dels territoris pel que fa a les violències masclistes a través de diagnòstics actualitzats.
- Tenir identificats els programes i les actuacions de prevenció i sensibilització de les violències masclistes i l'LGBTI-fòbia al territori, per tal de tenir un mapa real de totes les intervencions.
- Coordinar les actuacions en matèria de prevenció estructural de les violències masclistes i l'LGBTI-fòbia que es duen a terme al territori, per evitar buits i possibles duplicitats.
- Vetllar per la transversalització de la prevenció de les violències masclistes a les diferents àrees de treball dels ens locals i supralocals.
- Impulsar el disseny de programes i projectes de prevenció de manera coordinada entre diferents municipis i actors i fer-ne el seguiment i l'avaluació, amb les actualitzacions corresponents.
- Treballar per garantir la inclusió de la perspectiva interseccional de manera transversal a les actuacions, de manera que aquestes no reproduïxin el racisme, el capacitisme o l'adultocentrisme i que tinguin en compte la diversitat rural-urbana i el cicle de vida.

–

Els agents que participen en els GT sobre prevenció dels CTAVM poden ser:

- Integrants dels serveis del mateix circuit, inclosos aquells que treballen pel foment de les masculinitats antimasclistes i igualitàries, amb experiència en temàtiques de prevenció de violències masclistes des de diferents àmbits.
- Referents de les àrees que desenvolupen actuacions en matèria de prevenció de les violències masclistes i l'LGBTI-fòbia: joventut, persones grans, salut, urbanisme, cultura, esports, etc.
- Les entitats del territori i el conjunt de professionals que treballen per prevenir aquestes formes de violència des d'una perspectiva feminista, interseccional i de drets humans.

–

Els GT sobre prevenció són una eina de treball bidireccional amb el CTAVM. D'una banda, es nodreixen dels continguts aportats pel circuit i, d'altra banda, li fan retorn del treball realitzat, amb la finalitat de millorar-lo amb els coneixements generats.

Estàndards específics de compliment obligatori

- En el procés de constitució dels GT sobre prevenció, partir d'un procés sistematitzat i estructurat, acompanyat d'objectius, metodologia i eines de seguiment i avaluació de la feina realitzada.
- Fer el procés de constitució i desenvolupament dels GT de manera coherent amb els objectius generals del circuit territorial (CTAVM) en el qual s'integra i amb el Protocol territorial d'abordatge de les violències masclistes i, per tant, amb el Protocol marc.
- Incloure-hi el treball entorn de les masculinitats antimasclistes i igualitàries, així com la prevenció de l'LGBTI-fòbia.
- Crear, si escau, diferents subgrups o comissions del GT sobre prevenció, que s'encarreguen de temàtiques concretes: en funció de les característiques i necessitats detectades al territori, haurien d'actuar d'acord amb els objectius del GT i informar periòdicament de les línies de treball pròpies.
- Estar compost per persones amb formació i experiència en l'àmbit de l'abordatge de les violències masclistes de diferents àrees, especialment aquelles amb experiència en programes preventius, formatius, de sensibilització i comunitaris.
- Convidar al GT les entitats referents en violències masclistes, diversitat sexual i de gènere, antiracisme i drets humans del territori.
- Incorporar la figura de dinamització i coordinació del grup, desenvolupada per algú amb formació i experiència en l'àmbit de les violències masclistes i la prevenció, així com amb coneixement de la realitat territorial.
- Comptar amb l'acompanyament i, si escau, el lideratge dels serveis territorials del Departament d'Igualtat i Feminismes a l'hora de crear i desenvolupar el GT sobre prevenció.
- Comptar, si escau, amb l'acompanyament i la supervisió externa a l'hora de crear i consolidar el GT sobre prevenció.

–

3.2. Plans de prevenció de les violències masclistes

Els plans de prevenció de les violències masclistes de cada territori són l'eina principal de planificació estratègica d'actuacions de prevenció a cada ens local, comarcal o territorial, vinculats al circuit i protocol d'abordatge de les violències masclistes del mateix espai. Els plans serveixen per ordenar i establir la temporalitat de les actuacions, tant les liderades i organitzades des del mateix circuit (CTAVM) com des de les àrees d'igualtat o altres àrees (joventut, educació, salut, serveis socials, cultura, urbanisme, esports i treball, etc.), que probablement estan incloses en plans específics (de joventut, de cultura, de convivència, etc.). Planificar la prevenció contribueix a assegurar l'abordatge integral de totes les formes i àmbits de violències masclistes establerts a la normativa vigent.

Els plans permeten conèixer què fan les diferents àrees municipals o comarcals i eviten les duplicitats i la manca d'intervenció amb alguns col·lectius i àmbits. Serveixen també per garantir la permanència de la prevenció estructural i per facilitar que les àrees sumin esforços, també econòmics, i inclús entre municipis.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Partir d'un diagnòstic actualitzat de la realitat del territori, en aquest cas, al voltant de la incidència de les violències masclistes, les estratègies preventives implementades fins al moment i les necessitats territorials detectades per aconseguir un major impacte a la

societat. També és important que els diagnòstics identifiquin i visualitzin les estratègies individuals i col·lectives que posen en marxa les víctimes de les violències masclistes per fer front al problema.

- Designar un grup motor del pla i identificar una persona referent que vetlli perquè s'implementi correctament.
- Dissenyar i implementar amb la participació dels equips tècnics de les diferents àrees dels ajuntaments (igualtat, salut, educació, joventut, esports, urbanisme, serveis socials o cultura, entre d'altres).
- Dissenyar les actuacions en base al contingut d'aquesta guia.

–

3.3. Avaluació

Avaluar la prevenció de les violències masclistes és un repte destacat. No sempre es disposa dels recursos o les eines per analitzar l'efecte de les actuacions preventives en les actituds personals i en els sistemes de creences compartits. Especialment manquen formes per conèixer l'efecte aïllat de les diferents actuacions preventives en les persones. Tanmateix, es poden incorporar diversos elements per a l'avaluació de la prevenció.

D'una banda, els organismes referents en matèria de prevenció, com els CTAVM, poden fer anàlisis de caire generalista i amb dades agregades, sempre mantenint el rigor analític i evitant caure en interpretacions errònies. Per exemple, l'augment del nombre de denúncies i comunicacions de les diferents formes de violència és un indicador del bon funcionament de la prevenció i no significa necessàriament que hi hagi més violència (sinó que aquesta es denuncia o comunica més). Si bé és cert que la intenció final de la prevenció és evitar noves agressions i erradicar el fenomen, la prevenció a curt i a mitjà termini serveix, entre altres qüestions, per visualitzar les violències i perquè les persones identifiquin situacions ja viscudes. Per tant, l'impuls de les polítiques de prevenció sovint va de la mà d'un augment de denúncies i comunicacions de situacions de violència.

D'altra banda, els organismes responsables de la prevenció a Catalunya poden ampliar el tipus d'avaluació i preguntar-se, a més de per l'impacte, pel procés mateix. Des d'un punt de vista d'avaluació feminista, és important preguntar-se pel "com"; és a dir, conèixer i valorar la qualitat dels processos de disseny i implementació dels programes pel que fa a l'accessibilitat, l'ambient i les condicions de treball, la participació dels agents implicats, la capacitat de crear sinergies i treball en xarxa, etc. Els estàndards de les eines de prevenció proporcionats en aquesta guia volen ajudar a millorar l'avaluació en aquest sentit.

Estàndards específics de compliment obligatori

- A l'hora de dissenyar els instruments d'avaluació, cal incorporar-hi transversalment la perspectiva de gènere feminista interseccional. Si hi ha qüestionaris o entrevistes, cal revisar què, com, quan i a qui es fan les preguntes (o les observacions), així com revisar les anàlisis per evitar biaixos.
- Avaluar les actuacions preventives en base als estàndards descrits a continuació per a cada una.
- Incorporar en la mesura del possible tècniques d'avaluació mixtes (quantitatives i qualitatives) que permetin conèixer diferents dimensions de les activitats i els programes que s'avaluen.

- Recollir preferiblement diferents mirades sobre les activitats i programes avaluats: la de les persones participants, la de les persones organitzadores; i per últim, es pot comptar també amb una avaluació externa.
- Utilitzar les activitats d'avaluació, sempre que sigui possible, com a activitat d'avaluació i d'aprenentatge simultàniament, ja que poden ajudar que les participants de les activitats incorporin els continguts treballats (per exemple, emplenar un qüestionari d'avaluació abans i després d'un curs formatiu ajuda que prenguin consciència de què s'ha après i a fixar alguns aprenentatges).
- Incorporar metodologies participatives i comunitàries, quan sigui possible, als diagnòstics per tal de potenciar-ne la capacitat de transformació. Els diagnòstics són activitats d'avaluació inicial i també poden considerar-se, en si mateixos, una eina d'intervenció.

4. Eines de prevenció de les violències masclistes

Hi ha diferents eines per prevenir les violències masclistes. Les més destacades actualment, i que són objecte de subvenció i per tant descrites en aquest annex, són: els *protocols* de prevenció; els *punts liles*; les *bústies* per comunicar violències; les *activitats formatives*; les *figures referents de prevenció*; les eines per a la *transformació de l'espai i la mobilitat*; les *xarxes i espais de suport* davant les violències masclistes, i, per últim, les *campanyes* sobre masculinitats antimasclistes i igualitàries.

4.1. Àmbits

A l'hora de classificar les eines i activitats que serveixen per prevenir les violències masclistes als territoris, cal distingir els àmbits clau d'intervenció en l'àmbit local i que poden donar lloc a programes o projectes de prevenció específics. És important fer la distinció dels àmbits, ja que l'aplicació de les eines a cada àmbit preveu especificitats (figura 2).

- *Comunitari i d'entitats privades*: l'àmbit comunitari és molt ampli i hi ha dos motius principals que fan imprescindible que els ens locals hi intervinguin. En primer lloc, és l'àmbit on es desenvolupa bona part de la quotidianitat de les persones; es donen violències masclistes als àmbits esportiu, de lleure, associatiu, familiar, etc. En segon lloc, les comunitats tenen un gran potencial transformador de les causes estructurals de les violències masclistes. L'àmbit privat també és un espai d'intervenció, ja que són múltiples les violències masclistes que s'hi poden donar, especialment les violències sexuals però també d'altres tipus. Cal recordar que les empreses i entitats privades tenen l'obligació de fer front a l'assetjament sexual i per raó de sexe, identitat o expressió de gènere i orientació sexual.
- *Pedagogies feministes i transformadores*: una part de les actuacions en aquest àmbit són competència del Departament d'Educació (els continguts que s'imparteixen curricularment i la formació del professorat), d'altres del Departament de Drets Socials, però hi ha una altra part que pot ser implementada pels ens locals destinataris. Aquest àmbit està englobat en aquesta convocatòria, especialment el primer cicle d'educació infantil i l'educació no formal i en el lleure, ambdues cabdals per al desenvolupament integral de les persones.
- *Estructures institucionals*: la mateixa Administració és un àmbit d'intervenció clau. No només és un àmbit on també es poden produir assetjaments o altres formes de violència, sinó que les administracions tenen l'obligació de treballar per identificar i revertir les violències institucionals i la violència de segon ordre que puguin patir les professionals que acompanyen les supervivents en el seu procés de recuperació.

- *Masculinitats antimasclistes i igualitàries*: la promoció de formes de masculinitat antimasclistes i igualitàries esdevé, cada cop més, un àmbit d'intervenció en si mateix, tot i que és també transversal als tres àmbits anteriors.

Figura 2. Eines de prevenció de les violències masclistes per àmbits

	ÀMBITS			
EINES	Comunitari i privat	Pedagogies feministes i transformadores	Estructures institucionals	Masculinitats antimasclistes i igualitàries
Protocols de prevenció	- Protocols d'espai públic i oci (capítol/annex del protocol territorial) - Protocols d'empreses i entitats	- Protocols d'espais educatius no formals	- Protocols dels ajuntaments i les entitats supramunicipals	-
Punts liles	- Punts liles diürns i nocturns durant activitats a l'espai públic (culturals, d'oci, esportives, etc.) - Punts liles en espais laborals i establiments privats	- Punts liles irisats als espais educatius formals i no formals	- Punts liles en actes i jornades impulsats per l'Administració pública	-
Bústies	- Bústies per recollir informació sobre violències masclistes	- Bústies per recollir informació sobre violències masclistes	- Bústies per informar violències masclistes	-
Activitats formatives	- Activitats formatives sobre violències masclistes per a comerços, establiments de proximitat i membres d'empreses i entitats socials, educatives, esportives, religioses i de	- Activitats formatives per a professionals d'educació infantil i d'educació no formal	- Activitats formatives per a professionals de l'Administració pública - Jornades especialitzades	- Activitats formatives sobre masculinitats antimasclistes i igualitàries per al personal de l'Administració pública, càrrecs directius, entitats (especialment en els àmbits esportiu, cultural, laboral) i per a la

	cultura popular, entre d'altres			ciutadania en general
Referents de prevenció	- Promotores comunitàries per a la prevenció de les violències masclistes - Referents dels protocols d'espai públic i oci	- Referents de coeducació a l'etapa d'educació infantil i a l'educació no formal	- Xarxa de referents d'igualtat	- Agents per a la promoció de les masculinitats antimasclistes i igualitàries
Eines de transformació de l'espai i la mobilitat	- Marxes exploratòries - Itineraris segurs	- Patis coeducatius - Investigació-acció participativa als centres d'educació infantil i espais d'educació no formal	- Revisió i transformació d'equipaments públics amb perspectiva feminista interseccional - Parades de transport a demanda	- Marxes exploratòries d'homes per promoure la responsabilització davant les violències masclistes
Xarxes i espais de suport	- Mentories entre dones - Autodefensa feminista - Espais de cura emocional després d'un cas amb impacte comunitari - Xarxa d'establiments aliats	- Autodefensa feminista - Comissions feministes als centres educatius - Grups de joves referents - Espais de cura emocional després d'un cas amb impacte comunitari		- Grups d'homes antimasclistes i igualitaris
Campanyes	-	-	-	- Campanyes de promoció de masculinitats antimasclistes i igualitàries

4.2. Estàndards transversals

Els *estàndards transversals* següents són aquells que han de complir totes les eines de prevenció que es descriuen en aquest annex per garantir la diligència deguda dels ens locals sol·licitants:

- *Ser accessibles*: garantir l'accessibilitat en l'àmbit econòmic, lingüístic i de barreres arquitectòniques, així com també la comprensió per a tota la població amb bagatges vitals variats, de manera que els missatges arribin a tothom.

- *Ser contextualitzades i adaptades*: assegurar l'adaptació a les necessitats i problemàtiques específiques de cada territori i col·lectiu, les quals cal conèixer a través de diagnòstics i estudis, preferentment a través de la inclusió de multiplicitat de veus i de metodologies participatives.
- *Estar conduïdes per personal expert*: assegurar que el disseny i la implementació són realitzats per persones expertes i amb trajectòria en l'àmbit de les violències masclistes i/o l'LGBTI-fòbia i que, per tant, tenen competències per contenir i fer una primera escolta d'experiències de violència. Els criteris de valoració de projectes de sensibilització, prevenció, detecció i cura comunitària davant les violències masclistes en els processos de contractació pública han de considerar també l'experiència reconeguda dels agents concursants en l'abordatge de les violències masclistes des d'una perspectiva feminista i de drets humans, així com la coherència de les propostes tècniques amb els estàndards específics de cada eina de prevenció.
- *Ser coherents amb la [Llei 5/2008](#) i la [Llei 11/2014](#), el [Protocol marc per a una intervenció amb la diligència deguda en situacions de violències masclistes](#) i [altres eines](#) publicades per la Generalitat de Catalunya.*
- *Estar coordinades i planificades* en base als objectius de les intervencions en prevenció i incloure indicadors d'avaluació.

4.3. Estàndards específics i recomanacions

Els *estàndards específics* i les *recomanacions* es proporcionen a continuació en la descripció de cadascuna de les vuit eines de prevenció.

4.3.1. Protocols de prevenció de les violències masclistes

Els protocols són instruments que permeten acordar, ordenar i descriure l'organització de la resposta que es dona davant una situació identificada com a problema (Prado, Pineda i Zbairi, 2018). La importància d'elaborar protocols d'actuació davant les violències masclistes rau en la capacitat de visualitzar l'existència d'aquestes i facilitar la posada en marxa d'eines per actuar quan es dona un cas, però també per prevenir-les.

Complementant els protocols territorials, en les darreres dècades han proliferat a Catalunya altres tipus de protocols per actuar davant les violències masclistes o algunes de les seves formes:

- *Protocols d'abordatge de les violències masclistes i LGBTI-fòbiques en l'espai públic i d'oci*: són aquells que es defineixen conjuntament entre agents públics, privats i les comunitats per donar resposta a les violències que es donin en qualsevol espai públic, sigui el carrer o qualsevol equipament.
- *Protocols d'abordatge de les violències masclistes, incloent-hi l'assetjament (sexual, per motiu de sexe, d'orientació sexual, d'identitat o expressió de gènere) als ajuntaments i els consells comarcals*: són aquells que es dirigeixen a articular la resposta dels ens locals sol·licitants quan es donen aquestes formes d'assetjament en el seu àmbit organitzatiu.
- *Protocols d'abordatge de les violències masclistes, incloent-hi l'assetjament (sexual, per motiu de sexe, d'orientació sexual, d'expressió de gènere i d'identitat de gènere) en entitats privades*: són aquells que es creen en el si intern d'entitats privades, com ara les empreses, associacions, fundacions, cooperatives i altres tipus d'organitzacions o espais informals dels àmbits educatiu, esportiu, cultural, polític, religiós o social. Determinen quines actuacions s'han de realitzar si es produeix una situació de violència masclista en el si del seu àmbit d'actuació.

La creació de protocols no és una tasca senzilla ni ràpida. Requereix una reflexió profunda per part de l'ens local o l'organització impulsora sobre diverses qüestions. Per una banda, sobre el masclisme inconscient i estructural que es manifesta quotidianament en el si de l'ens o l'organització. Per l'altra, sobre la necessitat d'un compromís clar per garantir els drets humans i fer front a aquest greu problema estructural. Així, doncs, cal que el protocol estigui alineat amb les lleis vigents i amb el Protocol marc, tant pel que fa a com s'abordaran les violències masclistes per part de tots els agents implicats com a les formes d'acompanyament previstes i les estratègies que garantiran la reparació de les víctimes.

Els protocols són *eines dinàmiques* que han de ser revisats i actualitzats periòdicament, per tal d'adaptar-se a la realitat canviant amb les actuacions necessàries i per incorporar la prevenció com un eix cabdal. Això permet detectar els punts febles que puguin generar disfuncions i potenciar els punts forts que faciliten l'abordatge de les violències masclistes.

Si bé les persones impulsores dels protocols són una peça clau del procés, no poden realitzar tot el procés de creació i seguiment del protocol de manera aïllada. En aquest sentit, cal recordar que un element important, i que resulta en si mateix una mesura de prevenció estructural, és que els protocols siguin creats i consensuats de manera participada pel conjunt d'agents involucrats en l'àmbit d'actuació d'aquest, per tal de garantir la major representativitat possible dels àmbits o les esferes implicats.

Per aconseguir un bon ús del protocol, cal acompanyar-lo d'un *pla de difusió i de formació* que apropi les eines conceptuais i pràctiques al conjunt d'agents involucrats en la seva aplicació. Un altre element cabdal per al bon funcionament dels protocols com a eina de prevenció de les violències masclistes és la *capacitat de generar grups o comissions de treball permanents* per poder aprofundir en temàtiques concretes que sorgeixin a mesura que se'n faci ús. Aquests grups de treball poden facilitar la creació d'eines o dotar el protocol d'un espai de reflexió per abordar situacions complexes, per exemple. Els grups de treball es poden dotar del contingut que resulti necessari tenint en compte les particularitats de cada protocol, dels agents que hi participen i del territori on es desplega.

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Detecció i accés a serveis.

Estàndards específics de compliment obligatori

- D'acord amb el Protocol marc, els protocols han d'incorporar l'eix de treball de la prevenció i posar-ho en marxa de manera permanent. Cal reforçar la prevenció estructural amb actuacions individualitzades quan es dona un cas o n'hi ha indicis.
- Ha de comptar amb almenys una persona de referència.
- Ha d'incorporar mecanismes per a la seva difusió que garanteixin que les persones participants als espais regulats pel protocol coneixin els seus drets, l'existència del protocol, la persona o grup de referència i els canals per comunicar casos i demanar suport.
- Els protocols d'abordatge de les violències masclistes i LGBTI-fòbiques en l'espai públic i d'oci han d'estar vinculats al Protocol territorial i al circuit (CTAVM), si n'hi ha.

- Els protocols de prevenció de les violències masclistes han de seguir les indicacions dels protocols-guia dissenyats per alguns àmbits específics per part de la Generalitat de Catalunya. Per exemple, el segon semestre del 2023 està previst aprovar el Protocol-guia d'àmbit local per prevenir i reparar amb la diligència deguda les situacions de violència masclista, assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que puguin tenir lloc als ajuntaments i els consells comarcals. Aquest protocol-guia tindrà un objectiu doble:
 -
 - Proporcionar, de manera concreta i pràctica, els estàndards i les recomanacions perquè cada institució pugui assegurar-se que el disseny i la implementació de llurs intervencions de prevenció i de reparació es fan amb la diligència deguda.
 - Impulsar les revisions oportunes en els protocols vigents d'àmbit organitzatiu per actualitzar-los al marc normatiu i orientador vigent.

Recomanacions

- Sorgir d'un procés participatiu amb tots els agents que hi estiguin implicats.
- Crear un grup impulsor i un grup de seguiment.
- Ser documents vius oberts a les modificacions necessàries per al bon funcionament d'aquest.
- És important que el disseny de protocols tingui al centre de qualsevol actuació les necessitats i els drets de les dones, adolescents i infants.
- És recomanable que el disseny i l'aplicació del protocol estiguin liderats per persones amb formació en violències masclistes i, si no hi ha persones amb aquest perfil a l'entitat o grup impulsor, és recomanable contractar suport extern expert.
- Han de ser documents àgils i útils, de referència per als agents que hi participen, amb procediments clars i entenedors.
- Per a una bona comprensió del protocol, cal oferir sessions formatives als agents participants, tant del protocol en concret com de les temàtiques que s'identifiquin necessàries per al bon ús d'aquest.
- Determinar les accions a realitzar en els casos de violència masclista: accions amb la persona o persones agressores, la persona o persones supervivents i també amb la resta de l'entitat, grup o comunitat.

4.3.2. Punts liles

Un punt lila (o lila-irisat, per destacar que també aborden l'LGBTI-fòbia) és un espai visible per a la prevenció i la primera atenció en situacions de violències patriarcals que generalment s'ubica a l'espai públic, els esdeveniments massius de diferents tipus i els espais educatius, durant el dia o la nit, i té els objectius següents:

- Ser l'espai visible resultant d'un procés comunitari de treball davant les violències masclistes.
- Crear un espai segur per a les persones que es trobin en el context on s'ubica el punt lila.
- Acompanyar en la contenció emocional i de forma terapèutica les dones, infants i/o adolescents que han patit una agressió masclista, així com les persones que han patit una agressió LGBTI-fòbica.
- Sensibilitzar la població sobre les violències masclistes i el seu impacte en les dones, infants i adolescents que les pateixen, així com sobre el seu impacte social i comunitari;

- sobre els drets LGBTI+ i l'LGBTI-fòbia, sobre les masculinitats antimasclistes i igualitàries i sobre els drets sexuals i reproductius.
- Observar i analitzar patrons de conducta i dinàmiques relacionals, etc.
 - Fomentar el compromís i la responsabilització individualment i comunitàriament en l'àmbit de les violències masclistes i l'LGBTI-fòbia.
 - Derivar als serveis especialitzats de la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes (XAVM) o a altres recursos especialitzats que siguin adients per als casos atesos al punt lila que ho requereixin i oferir informació dels recursos d'atenció del territori (figura 3). Els punts liles han de donar una resposta territorialitzada i derivar als recursos públics disponibles en cada municipi, siguin els que consten a la figura 3 o d'altres.

Figura 3. Serveis d'atenció

Línia telefònica 900 900 120 Proporciona les 24 hores, els 365 dies de l'any, en diferents llengües, una atenció psicològica i un primer assessorament jurídic, de manera confidencial i gratuïta. També fa la derivació al servei especialitzat més adequat en cada cas.	
SIAD Els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) es troben als municipis de més de 20.000 habitants i als consells comarcals. Informen sobre qualsevol matèria, com ara salut, treball, habitatge, serveis i recursos per a les dones i, si escau, deriven cap a les entitats i organismes que en són responsables. Fan atenció en violències masclistes.	SAI Els Serveis d'Atenció Integral LGBTI+ (SAI) són serveis integrals per informar, acompanyar i sensibilitzar persones i entitats sobre l'orientació sexual, l'expressió i la identitat de gènere i per prevenir l'LGBTI-fòbia. Atenen tant persones LGBTI+ com el seu entorn i professionals que treballen en àmbits sensibles.
SIE Els Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIE) són serveis gratuïts que ofereixen atenció especialitzada i acompanyament a totes les dones joves i adultes i els seus fills i filles afectats per processos de violències masclistes per facilitar el seu procés de recuperació i reparació de les violències viscudes i del dany patit. Atenen dones, adolescents i infants que pateixen violència en els àmbits de la parella o exparella, l'entorn familiar, l'entorn laboral, social o comunitari, digital, educatiu i institucional. Atenen totes les tipologies de violències exercides contra la dona (jove, adulta, gran) i contra les seves filles i fills.	SIC El Servei d'Intervenció en Crisi (SIC) proporciona una atenció psicològica immediata en casos de crisi. Aquest servei s'ofereix a les dones i adolescents i/o a les persones del seu entorn més immediat. Les professionals es desplacen fins al lloc de l'agressió en el termini de temps més breu possible. S'hi accedeix a través del telèfon 900 900 120 o del correu 900900120@gencat.cat

Els punts liles (o liles-irisats) generalment són de caràcter puntual, però en alguns àmbits, com ara l'educatiu, poden organitzar-se amb algun tipus de periodicitat (exemple, mensual). Els estàndards presentats a continuació es refereixen als punts liles organitzats pels poders públics.

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Compromís comunitari.
- Detecció i accés a serveis.
-

Estàndards específics de compliment obligatori

- S'han de preparar en el marc d'un protocol i han d'estar vinculats als circuits (CTAVM) pertinents, que han de tenir coneixement de la seva organització.
- Els agents intervinents en cada activitat on s'instal·la un punt lila (persones que gestionen el punt lila, agents itinerants, membres de l'organització de la festa o activitat, personal tècnic de l'ajuntament, dispositiu sanitari, cossos de seguretat i seguretat privada, si escau, entre d'altres) han de conèixer i seguir el circuit d'actuació dissenyat específicament per a cada esdeveniment, que comptarà amb actuacions a desenvolupar abans, durant i després de l'activitat.
- El format del punt lila pot ser divers (estand, carpa, furgoneta, etc.) però sempre ha d'estar situat en un lloc visible, de fàcil accés i condicionat amb llum.
- És una acció temporal, tot i que tingui una certa periodicitat. En cas que sigui permanent, parlaríem d'un altre tipus d'eina.
- Han de comptar amb professionals especialitzades en atenció de situacions de violències masclistes i LGBTI-fòbiques que garanteixin la no revictimització de les persones que atenen i l'aplicació de l'enfocament de drets humans.
- Han de comptar amb un espai tranquil, còmode i que garanteixi la confidencialitat per atendre les persones que ho requereixin.
- El punt lila ha de tenir un registre de dades (informació recopilada i intervencions i assessoraments realitzats) que permeti recollir les atencions realitzades i que garanteixi la confidencialitat.
- Disposar d'una llista actualitzada dels serveis de la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes (XAVM), així com dels grups d'atenció a la víctima i d'entitats feministes, LGBTI+ i de drets humans del territori.

Recomanacions

- Disposar de material de prevenció i sensibilització per als diversos públics i de difusió dels serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violències masclistes.
- Han de difondre materials actualitzats i adaptats a les diferents edats de les persones que participen dels espais i posar èmfasi en les masculinitats antimasclistes i igualitàries.
- Comptar amb personal divers pel que fa a la identitat ètnicoracial, la diversitat sexual i de gènere, l'edat, l'origen, la religió i/o la diversitat funcional.
- Elaborar informes d'avaluació després de cada intervenció i fer-los arribar a l'equip responsable de l'activitat.

4.3.3. Bústies per recollir informació sobre violències masclistes

De la mà de la creació de protocols d'abordatge de les violències masclistes en entitats privades i/o contextos específics, com són el cultural, l'educatiu i algunes institucions, s'ha començat a crear bústies, generalment virtuals, amb l'objectiu d'oferir un espai on les dones, infants i adolescents poden dirigir-se en cas de viure o haver viscut una situació de violència masclista en el context determinat.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Comptar amb professionals especialitzades que ofereixin una primera resposta individualitzada a les demandes que arriben. Cal garantir que hi hagi “algú” a l'altra banda.
- El servei professional de resposta ha de ser permanent i cobrir tots els períodes de l'any. Un cop es difon la bústia, les persones poden voler utilitzar-la qualsevol període de l'any.
- Garantir la primera resposta personalitzada en un màxim de temps, que es comunicarà automàticament a la persona demandant un cop faci la primera comunicació.
- L'enfocament de la resposta ha de ser psicosocial i jurídic, i garantir el dret a la confidencialitat de les demandants.
- Cal comptar amb un model d'atenció predefinit on es limiti el nombre de sessions/trobades que es poden oferir, la metodologia de treball emprada, els objectius i els canals de derivació als serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violències masclistes.
- Les professionals que responen les demandes han de treballar de manera coordinada amb els serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violències masclistes que es troben al territori.

Recomanacions

- No trigar més de 48 hores a donar una primera resposta.
- A més de les llengües oficials, es recomana garantir l'accés a la bústia digital en els idiomes més parlats a la zona en qüestió o comptar amb recursos per donar resposta a les consultes rebudes en altres llengües.

4.3.4. Activitat formativa

L'activitat formativa és una de les eines fonamentals de prevenció estructural i una de les estratègies clau de la transformació social feminista per a l'erradicació de les causes estructurals de les violències masclistes.

En aquest sentit, perquè l'activitat formativa pugui esdevenir una eina crítica i transformadora i generar a través d'ella canvis institucionals, socials i culturals, és especialment rellevant promoure accions formatives que generin *processos d'acció* més amplis, que sorgeixin d'una fase prèvia de reflexió i detecció acurada de necessitats i, sobretot, que propiciïn una fase posterior de revulsió, creixement i millora. Això implica que l'activitat formativa no pot limitar-se a ser una activitat informativa, sinó que ha d'orientar-se a promoure una transformació d'esquemes cognitius profunds i ha de formar part d'una estratègia de treball més àmplia. Així mateix, l'activitat formativa en matèria de violències masclistes ha de ser continuada.

En primer lloc, cal diferenciar quatre tipologies d'accions formatives:

- Càpsula: és una acció formativa de caire introductori al tema de les violències masclistes o per treballar continguts específics: per exemple, les noves formes de pornodifusió no consentida (*sexpreading*). Tenen durada limitada, mai inferior a dues hores, i responen a una necessitat específica detectada.

- Curs: és una acció formativa més extensa que una càpsula i que permet tractar un o diversos temes amb més profunditat. La durada mínima dels cursos sobre violències masclistes (en general o sobre àmbits, tipus i/o aspectes específics de la intervenció) és de sis hores, que es poden distribuir en sessions d'una hora i mitja de durada, com a mínim.
- Capacitació: és una acció formativa amb objectius i continguts estructurats que té com a objectiu que les persones participants desenvolupin competències relacionades amb la prevenció i la reparació davant les violències masclistes en contextos predefinits. La durada mínima és de trenta hores.
- Supervisió o assessorament tècnic: és una acció formativa de caire puntual o continuat, per a professionals, que serveix per orientar la praxi i donar continuïtat als cursos i les capacitacions de manera absolutament aplicada.

Els formats de les accions formatives poden ser presencial, telemàtic o híbrid, en funció de les necessitats de cada col·lectiu destinatari; cal prioritzar quan sigui possible la modalitat presencial, ja que ajuda a una participació més activa.

Els objectius de les activitats formatives són els següents:

- Facilitar processos d'aprenentatge que promoguin la transformació social.
- Propiciar l'adopció d'eines que permetin la incorporació de la perspectiva de gènere en els processos d'aprenentatge.
- Aconseguir que les persones participants desenvolupin un posicionament personal públic i obert a favor del canvi i que es comprometin amb aquest.
- Potenciar el pensament crític davant el fenomen de les violències masclistes i les estructures que el sostenen i perpetuen.
- Oferir coneixements teòrics i pràctics, així com accions vivencials, per integrar els continguts treballats en les accions formatives.
- Impulsar l'aplicació pràctica dels continguts treballats als àmbits personal, social o comunitari.

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Mandats de gènere.
- Detecció i accés a serveis.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Les accions formatives en violències masclistes han de ser de caràcter obligatori per a professionals de l'Administració i dels serveis públics.
- Les accions formatives en l'àmbit de l'Administració pública han de garantir els estàndards de diligència deguda i, per fer-ho, cal que siguin especialitzades, continuades i sistemàtiques, i que hi incorporin continguts en relació amb totes les formes i àmbits d'expressió de les violències masclistes i amb les estratègies per al seu abordatge integral. Així mateix, cal tenir en compte altres continguts clau en la prevenció de les violències masclistes, com són la perspectiva de gènere, la interseccionalitat, l'antiracisme, la coeducació, les masculinitats antimasclistes i igualitàries, etc.
- Les accions formatives no han de responsabilitzar les dones de les violències que pateixen ni fomentar processos de revictimització ni d'estigmatització de cap col·lectiu.

- Pel que fa a l'expedició de certificats, cal indicar si es tracta d'un certificat d'assistència, de participació o d'aprofitament. L'assistència es mesura amb el full de signatures o la connexió a l'aula virtual. En canvi, la participació es mesura amb indicadors que van més enllà de l'assistència (exemple, participació en debats i petits grups, lliurament d'exercicis, etc.). Per la seva banda, l'aprofitament es mesura amb indicadors que van més enllà encara de la participació i l'assistència, per exemple, realitzant una prova pràctica avaluable sobre els continguts treballats durant el curs al final de l'acció formativa.
- Les supervisions requereixen un espai on l'equip generi saber sobre la qüestió que es pretén supervisar. Tant en la supervisió de la prevenció com de l'atenció és necessària una persona externa especialitzada, però la labor d'aquesta no és la d'exercir control o aportar una solució reveladora, sinó la de possibilitar l'espai aportant una perspectiva situada i una mirada més global. És essencial que les professionals que es dediquen al treball sobre masculinitats antimasclistes i igualitàries supervisin la seva tasca amb professionals especialistes en violències masclistes feministes i antiracistes.

Recomanacions

- Independentment del format i la durada de les accions formatives, incorporar-hi una metodologia vivencial i una perspectiva feminista que ajudi a desenvolupar un aprenentatge significatiu.
- Independentment del format i la durada de les accions formatives, integrar continguts tant teòrics (saber) com aplicats (saber fer). Incloure-hi una part de continguts aplicats al context significatiu de cada grup de participants, que en els cursos i en les capacitacions poden ser exercicis de resolució de casos, *role playing*, exercicis d'identificació de violències, entre d'altres.
- Promoure l'obligatorietat de formació especialitzada, feminista i interseccional en l'abordatge de les violències masclistes entre les entitats del tercer sector que poden intervenir en situacions de violència masclista.
- Pel que fa als continguts de les accions formatives, impulsar línies de treball estratègiques, com la promoció de masculinitats antimasclistes, adreçades específicament a homes.
- Les supervisions haurien d'adaptar-se als objectius i les necessitats, i es poden centrar en la supervisió d'activitats, de casos, de la mateixa institució, o de les necessitats de cura professional.

–

4.3.5. Referents de prevenció

Les persones referents de prevenció de les violències masclistes són agents que, ja sigui liderant programes, espais o continguts que tenen a veure amb la prevenció de les violències masclistes de manera específica o compartida amb altres programes de caràcter comunitari, o com a persones de referència dels protocols de prevenció de les violències masclistes en determinats espais, tenen les funcions següents:

- Recollir demandes, consultes i comunicacions diverses respecte de les violències masclistes.
- Identificar les necessitats en matèria de prevenció de violències masclistes.
- Impulsar estratègies per treballar les necessitats detectades en el context específic.
- Exercir d'enllaç entre el context on es troba i la resta de la xarxa comunitària.
- Establir sinergies entre diferents actors de la xarxa, comunitat o context on es troba.

- Conèixer el circuit (CTAVM) i tots els serveis de la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes (XAVM), facilitar-ne informació i derivar-ne els casos que ho requereixin.
- Vetllar per la implementació de les accions preventives segons els estàndards definits en aquesta guia.

En concret, la figura referent de prevenció de les violències masclistes pot ser adoptada per les *promotores comunitàries*, les persones referents dels protocols d'espai públic i oci, els *agents per a la promoció de les masculinitats antimasclistes i igualitàries* i les persones *referents de coeducació dels centres d'educació infantil i d'espais educatius no formals*.

En alguns casos és possible i recomanable crear xarxes entre professionals que desenvolupen la funció de ser referent de prevenció: *xarxa de referents d'igualtat* dels municipis i *xarxa de referents dels protocols contra l'assetjament* a les entitats privades.

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Compromís comunitari.
- Detecció i accés a serveis.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Les persones referents han de conèixer els circuits (CTAVM) i tenir-hi coordinació periòdica.
- Les persones referents han de tenir incidència en l'estructura on treballen.
- Han de tenir formació en violències masclistes, així com les habilitats socials necessàries per generar i potenciar el treball en xarxa comunitari.

Recomanacions

- Estar vinculades als serveis de la Xarxa d'abordatge en situacions de violències masclistes, el teixit comunitari i les entitats del tercer sector que treballen al voltant de les violències masclistes, els drets humans i la diversitat sexual i de gènere.
- Formar part del Grup de treball sobre prevenció del CTAVM un cop es configuri, de manera que sigui un espai de treball compartit i també de cura.
- Comptar amb pressupost per fer actuacions. Una part de la seva jornada mensual hauria d'estar dedicada a construir xarxa amb altres referents i persones d'altres àrees.
- És recomanable establir grups de referència, més que persones soles.
-

4.3.6. Eines de transformació feminista de l'espai i la mobilitat

L'urbanisme no és neutre, com tampoc ho són els usos dels espais públics i privats. Independentment de l'edat, les dones encara no poden habitar de manera lliure els espais que configuren les ciutats, els pobles i els barris, ni desplaçar-se amb total llibertat per aquests o utilitzar-los per als usos en què estan interessades. Per aquest motiu, complementàriament a les accions per transformar les causes estructurals de les violències masclistes, és necessari promoure la transformació de l'espai a partir de diferents eines que dificultin l'exercici de les violències i promoguin altres usos. Aquesta transformació es pot donar a partir de processos participatius.

Alguns dels principis bàsics dels entorns segurs per a les dones estan relacionats amb saber on ets i on vas, veure i ser vista, escoltar i ser escoltada, poder escapar i obtenir suport en cas necessari, viure en un entorn net i acollidor i poder actuar col·lectivament.

Les eines de transformació feminista dels espais tenen com a objectius:

- Identificar i analitzar amb perspectiva de gènere els usos de diferents espais, qui els habita, quines relacions es generen, com se senten les diferents persones en aquests espais, etc.
- Elaborar propostes per modificar l'espai i els usos que se'n fan per avançar en l'equitat de gènere i millorar la percepció de seguretat i de llibertat de les dones.
- Fomentar la participació ciutadana, especialment de les dones de totes les edats, infants i adolescents, així com de les persones dels col·lectius LGBTI+, en la detecció de necessitats i propostes de millora. Així mateix, també s'impulsa la participació dels homes en la promoció de les masculinitats antimasclistes i igualitàries.
- Millorar la visibilitat, la concurrència de persones, la cura comunitària, de forma que es promogui la prevenció situacional de les violències masclistes.
- Dissenyar polítiques públiques d'urbanisme amb perspectiva feminista.
-

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Transformació d'espais.
- Compromís comunitari.

Hi ha diferents eines aplicades per promoure la transformació dels espais i la mobilitat. Cal tenir en compte que les eines de prevenció situacional són insuficients per fer front a les violències masclistes perquè no incideixen en les seves causes estructurals; per tant, cal integrar-les en un pla o programa de prevenció més ampli.

Les eines més utilitzades són les següents:

Marxes exploratòries als barris i municipis petits: introduïdes pel Col·lectiu Punt 6 a Catalunya, són recorreguts en grup per l'espai urbà facilitats per una dinamitzadora on es visualitzen aspectes físics i socials que generen sensació d'inseguretat i també aquells que proporcionen autonomia, llibertat i cura. Mentre es fa la marxa, el grup de dones participants debat i valora l'experiència quotidiana de cadascuna i també les particularitats pròpies d'aquestes experiències, que són diferents en funció de l'edat, la racialització, l'origen, la identitat sexual i la diversitat funcional, entre altres aspectes. També es poden fer marxes exploratòries entre homes per tal de compartir experiències al voltant de l'exercici de violències a l'espai públic i els usos androcèntrics dels espais.

Estàndards específics de compliment obligatori

- És necessari definir si les marxes exploratòries són mixtes o no i adaptar-ne el disseny i la dinamització a aquest criteri de mixticitat.
- En el cas de no ser mixtes, la persona o persones dinamitzadores han de complir també amb aquest criteri. Per exemple, en el cas d'una marxa exploratòria configurada per dones únicament, cal que les persones dinamitzadores també siguin dones.

Itineraris segurs. Tenen l'origen en els recorreguts segurs escolars, que són els recorreguts que l'alumnat fa per anar a l'escola i amb els quals se cerca promoure la mobilitat sostenible i autònoma dels infants en aquest trajecte. Posteriorment, aquests recorreguts segurs s'han traslladat a altres àmbits, com per exemple, la identificació i difusió dels itineraris més segurs de tornada a casa des de zones d'oci fins a les parades d'autobús, metro o taxi, per tal de prevenir agressions masclistes, o altres espais de les ciutats i pobles. En aquests itineraris es té en compte els sis principis bàsics dels entorns segurs.

Estàndards específics de compliment obligatori

- El disseny d'itineraris segurs ha de partir de diagnòsis prèvies sobre les agressions masclistes en l'espai públic.
- Han de partir d'una concepció de seguretat amb perspectiva clarament feminista.

Patis coeducatius. Els patis escolars són un dels principals espais de socialització dels infants durant els seus primers anys de vida. Tradicionalment, la distribució i l'ús dels patis ha reproduït el model patriarcal d'usos de l'espai. Salvant algunes excepcions, la majoria de l'espai és utilitzat i habitat pels nens, que realitzen activitats tradicionalment assignades a la masculinitat i que impliquen molt moviment, competitivitat, etc.; mentre que les nenes es queden utilitzant espais dels marges per fer altres tipus d'activitat de caire relacional i tranquil, seguint els mandats de gènere. Als patis, la majoria de l'espai és ocupat pel camp de futbol, tret que hi hagi una intervenció específica per canviar la dinàmica. Les primeres experiències a Catalunya de transformació feminista d'espais escolars a través dels patis coeducatius ve de la mà de la cooperativa Vira –abans Coeducació. Aquesta proposta, que comporta la realització de diferents sessions amb alumnat, famílies, professorat i equip directiu, consisteix a repensar de manera comunitària el disseny arquitectònic i d'usos dels patis després d'un diagnòstic participat per tal de promoure un trencament de les jerarquies de gènere establertes i una revalorització de les activitats relacionades amb la cura, la creativitat, el descans, etc.

Estàndards específics de compliment obligatori

- En els projectes de transformació coeducativa dels patis s'ha de comptar amb la implicació i el suport de l'equip directiu del centre escolar.
- El procés de creació de patis coeducatius ha de ser comunitari i ha d'implicar-hi almenys l'alumnat i el professorat. La participació de les famílies també és molt recomanable i el personal d'administració i serveis també es pot incloure-hi.

Investigació-acció participativa a les escoles bressol i els espais d'educació no formal. La socialització s'inicia des dels primers mesos de vida i es continua desenvolupant al llarg dels següents anys d'infantesa. Identificar els primers biaixos de gènere que es transmeten des de les escoles bressol i com es continuen reproduint i establint en les etapes educatives posteriors fa que sigui cabdal iniciar les intervencions preventives de violències masclistes des de l'inici de la vida dels infants. I no únicament dins del sistema educatiu reglat. L'educació no formal agrupa una gran quantitat d'accions educatives (educació en el lleure, serveis d'intervenció socioeducativa, centres oberts...) on es continuen educant i socialitzant els i les joves. Per intervenir de manera eficaç en aquests àmbits, s'ha de promoure la investigació-acció participativa, establint-la com a eina diagnòstica per al disseny posterior i

l'execució de les accions més necessàries en cada àmbit, per tal de prevenir des de i amb les participants de cada espai educatiu.

Així mateix, cal comptar també amb el potencial detector, en infants i també en les famílies, de possibles situacions de violència masclista. Els primers mesos i anys d'un infant són moments estressors o precipitadors de les violències masclistes; per això, convé que aquests espais puguin comptar amb eines per treballar amb les famílies la detecció, i amb un bon coneixement per a la derivació als serveis de la XTAVM.

Estàndards específics de compliment obligatori

- En els projectes d'investigació-acció s'ha de comptar amb la implicació i el suport de l'equip directiu del centre escolar.
- Cal comptar amb una planificació de les sessions que ha d'incloure activitats d'observació i recollida d'informacions, i també actuacions per a la transformació de les diferents dimensions dels centres educatius, siguin escoles bressol o espais d'educació no formal: materials didàctics, contes i cançons, organització del centre, usos del llenguatge, relació amb les famílies, rols, estereotips, prejudicis i actituds del professorat, metodologies pedagògiques, disseny de l'espai, estratègies de gestió dels conflictes, etc.
- Les accions formatives per a la detecció han de ser pràctiques, adaptades a les edats i necessitats i vinculades al circuit (CTAVM) de referència.

Transformació d'equipaments amb perspectiva feminista interseccional. La vida pública de les persones no passa, únicament, pels espais públics dels barris o ciutats. També s'habiten els equipaments públics, entenent-los com tots els edificis i les infraestructures de què qualsevol habitant del municipi en pot fer ús: centres sanitaris, centres esportius, casals, mercats, centres educatius, casals de joves, de gent gran, comissaries de policia, entre d'altres. Per prevenir les violències masclistes en aquests espais, és necessari també fer-ne una revisió des d'un enfocament feminista interseccional, per tal que es configurin com espais segurs i inclusius i, sobretot, lliures de violències masclistes. La transformació no passa únicament per l'aspecte físic (com per exemple, on estan situats els lavabos, la lluminositat dels accessos, la distribució de les sales...), sinó també per altres qüestions com el perfil de les persones que l'utilitzen, si l'espai compta o no amb un protocol d'actuació davant de situacions de violència masclista, si disposa d'informació visible dels serveis d'atenció a les violències, com ara el telèfon 900900120, etc.

Estàndards específics de compliment obligatori

- En la configuració arquitectònica i els usos dels espais d'equipaments públics s'ha de tenir en compte la diversitat sexual i de gènere, mirar que tothom pugui sentir-s'hi còmode i evitar tota forma de discriminació, tant en la normativa de l'establiment com en el disseny d'espais.
- És imprescindible el compromís de l'Administració o empresa que gestioni l'espai/equipament al qual va dirigit l'acció, per tal de garantir el canvi i que aquest se sostingui en el temps.

Parades de transport a demanda. El transport públic és utilitzat en major proporció per dones que per homes i, per tant, les parades són espais utilitzats freqüentment per aquestes. El lloc on se situen les parades no garanteix la proximitat al destí on es vol arribar

i pot ser que, després del viatge amb bus, encara quedi un recorregut que s'ha de fer a peu. Aquest fet pren rellevància si els recorreguts es fan de nit, on hi ha menys presència de persones al carrer i menys llum o visibilitat. Amb la finalitat de reduir el risc de viure una agressió masclista a l'espai públic, s'han començat a crear les primeres experiències de parades d'autobús a demanda de la persona usuària. Aquesta eina pretén reduir les distàncies entre les parades de bus establertes i els destins finals de les passatgeres, i aquestes poden sol·licitar que l'autobús faci una parada, dins el seu recorregut, més propera al seu destí. Així, es redueix el temps de recorregut a peu de la dona, sobretot en horaris nocturns.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Les persones professionals que condueixen els autobusos han de tenir formació en violències masclistes.
- S'han d'establir protocols d'actuació en cas de donar-se una situació de violència masclista al bus o en alguna de les parades.

4.3.7. Xarxes i espais de suport davant les violències masclistes

Per fer front de manera profunda a les violències masclistes cal la responsabilitat compartida dels diferents agents socials, comunitaris, públics i privats. Evidenciar les violències masclistes i la necessitat d'actuar davant d'aquestes és molt més fàcil si es fa de manera compartida i sostinguda per una xarxa, ja sigui per part de la persona que ha patit o pateix la situació de violència, l'entorn que l'observa, l'Administració pública que hi ha de donar suport o la persona que exerceix o ha exercit la violència. Sentir el suport d'una xarxa en qualsevol dels casos anteriors potencia la possibilitat de canvi en els diversos escenaris i des de tots els rols.

Les xarxes són totes les relacions, aliances i sinergies que les persones i els grups creen en el seu entorn, ja sigui personal o laboral, i ofereixen un espai simbòlic i material de pertinença i suport mutu. Les xarxes tenen com a objectiu:

- Fomentar la corresponsabilitat de tots els agents de la comunitat en la detecció i prevenció de les violències masclistes.
- Oferir espais de suport i d'acompanyament davant les violències viscudes i presenciades.
- Establir espais segurs i lliures de violències.
- Impulsar relacions de suport dins la mateixa comunitat.
-

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Mandats de gènere.
- Compromís comunitari.
- Cura.

Hi ha diferents estratègies i tipus de xarxes i espais de suport que contenen estàndards específics de compliment obligatori.

Mentories entre dones: introduïdes a Catalunya per entitats com Tamaia, Viure sense violència, Hèlia o Dones Mentores, les mentories feministes entre dones són una metodologia per a la transmissió informal de coneixements, capital social i suport psicosocial

entre dones (mentores i mentorades). A través de les mentories, les dones comparteixen sabers i experiències i s'acompanyen en diferents esferes de les seves vides per tal d'adquirir una major autonomia. És una metodologia d'aprenentatge d'igual a igual (*peer-to-peer*) que posa al centre de l'actuació l'expertesa que tenen les mateixes dones en els diferents àmbits vitals, sense mediació professional.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Les mentores han de conèixer amb detall les seves funcions i responsabilitats i conèixer els serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violències masclistes del territori, amb els quals hauran de mantenir comunicació i espais de coordinació.
- Les mentores han de comptar amb accions formatives i acompanyament professional.
- Les mentores han d'haver desenvolupat competències per acompanyar sense prejudicis racistes, adultistes, classistes, LGBTI-fòbics i capacitistes.
- Cal valorar el potencial de crear mentories entre dones que comparteixen determinades característiques (exemple, haver viscut un procés migratori).

Autodefensa feminista física emocional i digital. L'organització de tallers i grups d'autodefensa feminista i/o empoderament per a dones serveix perquè aquestes desenvolupin mecanismes d'autoprotecció i empoderament, tant físics com emocionals i digitals, que les ajudi a reaccionar, individualment i grupalment, davant de situacions violentes pròpies o d'altres dones. Es trenca, així, el mandat de gènere associat a la feminitat de la indefensió i es potencia la sororitat entre dones.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Les dinamitzadores i/o instructores d'autodefensa feminista han de ser dones amb experiència en la intervenció comunitària i l'acompanyament psicoemocional amb perspectiva feminista i han de vetllar perquè el treball es desenvolupi en un ambient de cura que respongui a les necessitats de les diferents dones que hi participin.
- Les dinamitzadores i/o instructores d'autodefensa feminista han de conèixer els serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violència masclista del territori on imparteixen les sessions, i comunicar-s'hi quan sigui necessari, així com amb l'equip tècnic municipal de referència.
- Les activitats d'autodefensa han d'adoptar una perspectiva feminista, és a dir, no individualitzar el problema ni responsabilitzar únicament les dones de fer front a les violències. Cal que les activitats incorporin continguts que vagin més enllà de les tècniques físiques; per exemple: la revisió crítica dels mandats de gènere i de l'estereotip de "la víctima perfecta", la desconstrucció de la indefensió apresada de les dones, la responsabilització dels agressors, no fomentar la culpa entre les dones, incloure-hi el treball de límits que es poden posar davant les violències, etc. L'autodefensa també ha de servir per fomentar la sororitat entre dones, tant en l'espai físic com en el virtual. Els continguts de les sessions han d'incorporar, per tant, el desenvolupament de competències de caire emocional, psicològic i reflexiu-analític, sempre amb perspectiva feminista interseccional.

Espais de cura emocional organitzats després d'un cas de violència masclista amb impacte comunitari. En algunes de les seves formes, com la pornodifusió no consentida (*sexpredding*), la violació fora de la parella i el feminicidi, l'empremta de la violència

masclista pot ser especialment important per al veïnat, les persones properes i fins i tot el poble o la ciutat sencera de la víctima i/o l'agressor. Aquests casos sovint són mediatitzats i els mitjans actuen com a altaveu de la violència, amb la qual cosa es perd l'anàlisi estructural i s'instaura un discurs del terror sexual que afecta particularment les dones de les comunitats de les víctimes. Així mateix, sovint reproduïxen mites racistes, capacitistes i classistes que distorsionen la comprensió adequada del problema, els riscos i els factors de protecció reals. Per tant, després d'un cas amb impacte comunitari és important crear espais de suport emocional on el veïnat rebi contenció emocional i acompanyament terapèutic.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Comptar amb espais professionalitzats, amb expertesa en psicologia d'emergències i atenció en crisi.
- Crear espais separats per a homes i dones (i obrir la porta perquè les persones amb identitats de gènere no-binàries triïn on volen ubicar-se o si es requereix fer un tercer espai), per tal de facilitar el treball emocional, l'escolta, etc. També en altres col·lectius (grups de joves, persones grans, etc.).
- Vetllar per la no revictimització de les supervivents. Han d'estar informades de les accions que es volen desenvolupar i cal respectar les seves demandes pel que fa al tractament del cas.
- Acompanyar la creació de l'espai emocional amb un treball amb els mitjans de comunicació locals.

Xarxa d'establiments aliats davant les violències masclistes. Els comerços de proximitat, els bars, les farmàcies i els centres d'estètica, així com alguns equipaments públics i comunitaris (centres esportius, casals, espais d'entitats culturals i d'oci, etc.) constitueixen espais d'interacció veïnal quotidiana que poden desenvolupar un compromís amb la lluita contra les violències masclistes. A part d'oferir el seu espai per difondre cartells i altres materials de divulgació de drets i d'informacions sobre serveis, les persones que hi treballen poden adoptar un rol més actiu, sigui sensibilitzant el veïnat, desmuntant falsos rumors i mites sobre les violències masclistes o trencant activament la complicitat masculina davant les violències masclistes (aturant i intervenint davant les actituds masclistes, els comentaris i les bromes sexistes i LGBTI-fòbiques, etc.). Així mateix, en aquests espais es donen converses amb clients i persones usuàries que poden servir per detectar situacions de violència masclista i on es poden intercanviar informacions, compartir recursos i fer xarxa. Molts d'aquests establiments, sobretot en municipis petits o en barris, acaben formant part de l'entramat relacional del veïnat que els visita dia a dia. Per tant, les persones que treballen en aquests establiments poden esdevenir agents per informar, escoltar, acollir, detectar i proposar derivacions, a part de mostrar el compromís comunitari davant les violències masclistes.

Estàndards de compliment obligatori

- Els comerços i establiments poden adherir-se lliurement a la iniciativa i un cop s'hi adhereixen han de rebre: un distintiu que els identifiqui, una formació específica i materials amb informació sobre els recursos existents més propers al barri o municipi als quals poden acudir les persones que es troben en situació de violència masclista.
- Els comerços i establiments que s'han adherit a la xarxa han de tenir informació de la línia 900900120.

- Les accions de formació han de contenir informació bàsica de sensibilització per poder rebatre l'argumentari masclista, respondre davant de comentaris sexistes de manera contundent, mostrar altres referents, detectar situacions de violència masclista i LGBTI-fòbiques, de com fer una primera escolta a les persones víctimes i dels recursos propers existents al barri o municipi.
- Les persones que treballen als establiments de la xarxa d'equipaments segurs han de conèixer els serveis de la Xarxa d'abordatge de situacions de violència masclista del territori.
- Han de comptar amb un protocol d'actuació en cas que es doni una situació de violència masclista dintre de l'establiment, que posi al centre el benestar de la víctima.

Comissions feministes, de gènere, de coeducació i d'igualtat als centres educatius. Són espais de treball perquè l'alumnat es trobi dins dels centres educatius, s'enxarxi i comparteixi inquietuds, coneixements i experiències al voltant de la vivència del gènere i la sexualitat, les violències masclistes, la igualtat i els feminismes. En algunes ocasions el professorat també pot participar en les comissions, de manera que treballa conjuntament amb l'alumnat. Així mateix, hi ha la possibilitat de crear xarxes territorials (o coordinadores) de comissions feministes, de gènere, de coeducació i d'igualtat per tal de posar en comú objectius, continguts i metodologies, així com articular demandes i estratègies.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Han de comptar amb una metodologia de treball i una organització definides (horari i periodicitat de les trobades, espai, acords de conducta i participació, temàtiques a abordar, estructura de les sessions, avaluació de procés a nivell individual i col·lectiu, etc.).
- El professorat participant de les comissions ha de tenir coneixements sobre violències masclistes i LGBTI-fòbia, així com competències per dinamitzar comissions de treball.
- El professorat participant a la comissió ha de tenir incidència al centre i ha de coordinar-se regularment amb l'equip directiu i les referents de coeducació, convivència i benestar.
- Si hi ha un punt lila al centre, cal que estigui clarament coordinat amb la comissió del centre.

Grups de joves referents en prevenció de violències, feminisme i diversitat sexual i de gènere. Són espais d'educació no formal orientats a l'empoderament, el suport mutu i la socialització entre iguals, ja sigui entre noies o entre joves amb vivències no normatives del gènere i la sexualitat. Els grups de joves LGBTI+ van ser introduïts a Catalunya per la cooperativa Candela en el marc del projecte Bandada (abans Oasis), que ha esdevingut també un recurs antiassetjament en permetre crear xarxes de suport quotidià per al jovent que pateix aquest tipus de violència en l'entorn escolar.

Estàndards específics de compliment obligatori

- Els grups de joves promoguts per part d'entitats o administracions públiques han d'estar dinamitzats per persones adultes de manera acurada i comptar amb una metodologia de treball i una organització definides (horari i periodicitat de les trobades, espai, acords de conducta i participació, temàtiques a abordar, estructura de les sessions, avaluació de procés a nivell individual i col·lectiu, etc.).

- Pel que fa als continguts, han d'incloure el treball entorn de diferents temàtiques, no només sobre feministes i diversitat sexual i de gènere.
- Les persones dinamitzadores han de tenir experiència en l'àmbit de la intervenció comunitària, l'educació en el lleure i/o la joventut.
- A l'hora de crear grups d'infants, adolescents i joves i de dinamitzar activitats és important comptar amb referents educatius validades pel mateix grup. En el cas d'adolescents amb vivències diverses del gènere i la sexualitat, és positiu comptar amb referents que coneguin l'experiència en primera persona.

Grups d'homes antimasclistes i igualitaris. És necessari que els homes es comprometin i es responsabilitzin davant de les violències masclistes, no només des de la individualitat sinó com a col·lectiu. Un grup d'homes antimasclistes és un espai periòdic per a la reflexió i la revisió grupal sobre la construcció de la masculinitat hegemònica i, sobretot, per buscar estratègies per a la seva transformació. Els grups d'homes antimasclistes tenen l'objectiu de fer front proactivament i comunitàriament als masclismes. Poden potenciar-se o sorgir en múltiples espais (AFA, clubs esportius, espais veïnals, casals de joves, etc.).

Estàndards específics de compliment obligatori

- Els grups d'homes antimasclistes poden ser autogestionats o bé promoguts per part d'entitats o administracions públiques. Sigui com sigui, han d'estar dinamitzats de manera acurada i que comptin amb una metodologia de treball i una organització definides (horari i periodicitat de les trobades, espai, normes de conducta i participació, temàtiques a abordar, persones dinamitzadores, estructura de les sessions, avaluació de procés a nivell individual i col·lectius, etc.).
- Cal que el grup sigui dinamitzat per persones formades en estudis de gènere, feminismes o continguts similars per tal de garantir que no s'instauren, dins del grup, actituds masclistes a partir de la complicitat i el corporativisme masculí.
- Tot i que puguin usar eines terapèutiques en alguna sessió o tenir un efecte positiu per a la salut dels homes participants, els grups d'homes antimasclistes no han de centrar-se exclusivament en el treball individual, ni tampoc esdevenir espais de suport per a homes enfadats o dolguts amb les seves (ex)parelles o els feminismes.
- L'ús d'aquesta eina ha de garantir el retorn comunitari de manera clara. Ha de garantir i mostrar la millora de les condicions de vida del conjunt de la societat, especialment les dones, adolescents, infants i persones LGBTI, i no només la millora de les condicions de vida dels homes participants. El retorn comunitari ha de ser preferiblement a través de treball reproductiu i de cures, per tal de no reproduir la divisió sexual del treball ni el paper exclusivament productiu i públic dels homes.
- Els grups d'homes antimasclistes i igualitaris han de preveure entre els seus continguts el treball per desfer totes les formes d'homofòbia i de corporativisme masculí.

4.3.8. Campanyes per fomentar les masculinitats antimasclistes i igualitàries

Una de les eines comunicatives més utilitzada per arribar a un gran nombre de persones és la campanya. És una eina de sensibilització difosa a través de mitjans de comunicació, xarxes socials o materials físics (tríptics i d'altres) distribuïts en diferents espais de confluència de persones.

Les campanyes sobre masculinitats antimasclistes i igualitàries estan dirigides a crear consciència, promoure canvis en la societat i fomentar determinats comportaments i actituds

entre els homes. Cal recordar que la sensibilització és, en molts casos, el pas previ a la transformació social, però en cap cas és suficient i s'ha d'acompanyar d'eines que facilitin la modificació d'imaginari i esquemes de comportament profundament interioritzats per la població. A més, cal tenir en compte que la difusió de campanyes que no incorporin una perspectiva feminista interseccional poden generar un resultat contrari al desitjat. Per exemple, poden reforçar falsos mites al voltant dels perpetradors de les violències (exemple, que són homes racialitzats o estrangers), homogeneïtzar les necessitats de les víctimes (exemple, presentar la denúncia com l'únic camí) o revictimitzar-les (exemple, fomentar el terror sexual amb la reproducció d'escenes explícites de violència masclista). Encara més, les campanyes que no parteixen d'un bon diagnòstic inicial i que no cuiden el llenguatge o les imatges emprades poden generar actituds de rebuig cap al feminisme i la lluita pels drets humans.

Els objectius que persegueixen les campanyes, a grans trets, són:

- Potenciar el pensament crític davant d'aquest fenomen de les violències masclistes.
- Impactar en els imaginari col·lectius sobre les violències masclistes i fomentar-ne el canvi a través de promoure les masculinitats antimasclistes i igualitàries.
- Facilitar informació per identificar i abordar totes les violències masclistes existents.
- Promoure el compromís comunitari i la proactivitat.

A quins objectius de la prevenció respon prioritàriament?

- Mandants de gènere.
- Compromís comunitari.
- Detecció i accés a serveis.

Estàndards específics de compliment obligatori

- El llenguatge escrit, gràfic o visual, així com els continguts de la campanya, no han de ser sexistes ni reproduir estereotips racistes, capacitistes, edatistes ni de cap altre tipus.
- Les campanyes han de formar part d'un programa de prevenció més ampli, no han de ser accions aïllades.
- Les campanyes no han de responsabilitzar en cap cas les dones, ni fomentar processos de revictimització ni estigmatització de cap col·lectiu.
- Les campanyes han de ser representatives de la realitat existent pel que fa a la diversitat de situacions de violències masclistes i de situacions de vulnerabilitat específiques.

Recomanacions

- La campanya ha de ser comprensible i coherent amb el missatge que es vol fer arribar a la població i ha de garantir l'accessibilitat de tothom.
- L'argumentari de la campanya ha d'aportar les dades i els continguts necessaris per dotar-la de validesa.
- Les campanyes han d'incorporar diferents tipus de formats de difusió i buscar formes creatives i amb impacte que exclouen tipologies com les bosses de roba i similars.
- Els processos participatius de creació de campanyes poden esdevenir una eina educativa.
- El contingut ha de reflectir la realitat, per tal d'apropar-la al públic a qui va dirigida.

- Han de generar sinergies entre diferents actors del territori per tal de consensuar missatges i formats i augmentar així la incidència de la campanya.